

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen

februari - april 2018

Luc Van Schoor - Vogelwerkgroep ARDEA

Ooievaar - Foto: Guy Borremans

Gedurende deze 3-maandelijke periode werden in het ARDEA werkingsgebied een recordaantal van 7998 vogelwaarnemingen ingevoerd, of zowat 37% van alle natuurwaarnemingen. Daarbij zijn een 100 tal ingevoerde gegevens van vogelwaarnemingen, vanaf onze trektelpost Hobokense Polder, langs de westelijke rand van onze regio (Scheldevallei-Burcht), niet meegerekend.

In vergelijking met vorige periode steeg het aantal waarnemers van 140 naar 184. Bij de invoerders was de koploper deze keer Danny Jonckheere met 684 waarnemingen, op ruime afstand gevolgd door Pierre Blockx met 391 waarnemingen en Johan Claessens met 387 waarnemingen.

Zie ook op de ARDEA website onder "waarnemingen.be" voor de recentste gegevens.

Het blijft dus steeds belangrijk om al je waarnemingen op deze site in te voeren, waarvoor alvast bedankt

De vogelfoto's in dit verslag werden gemaakt door fotografen uit het ARDEA werkingsgebied.

Lente-trektellingen Hobokense Polder - 31 maart tot 19 april

Met een temperatuur die op sommige dagen opliep tot 22°C of meer, bij een meestal zuidelijk tot westelijk gerichte wind, was het speuren in een blauwe of half bewolkte lucht op zoek naar (zeer) hoog overvliegende vogels. Meer nog dan vorige jaren was dit een geduldig werkje 1ste klas, waarbij het dagelijks aantal waargenomen doortrekkers zeer beperkt bleef, tot max 564 ex op 6 april.

Dankzij het observatiegeduld van Maarten Mortier en de verslaggever konden we toch enkele mooie soortwaarnemingen noteren: rode wouwen, kraanvogels, beflijsters, purperreiger, dwergmeeuwen (zie Soortenbespreking). Doordat trekdagen met gunstigere noord- tot noordoostenwind uitbleven en andere ARDEA activiteiten prioritair waren, werd er na 19 april niet meer geteld.

Soortenbespreking

Gedurende deze 3 maanden werden in totaal 138 waargenomen soorten ingevoerd, waaronder 90 soorten met

foto. Daaruit selecteerde ik de volgende 32 soorten.

Zomertaling is een schaarse doortrekker en pleisteraar in de Hobokense Polder met 2 wijfjes op 20 en 23 april (BM). Waar is de tijd dat deze zomergast nog broedde in dit gebied (begin jaren 80)?

Begin februari pleisterde nog een mannetje **grote zaagbek** op de kasteelvijver van het Schoonselhof. Op 6 februari was er een koppel aanwezig en een wijfje pleisterde er nog van half maart tot 6 april (NS, WDW, LA, LV, JVV, JB, DJ, WS, GB, LF, KDL, RV).

Van begin februari tot 24 april werden in totaal 134 doortrekkende en pleisterende **ooievaars** waargenomen. Het gros, nl 113 ex. passeerde het ARDEA werkingsgebied tijdens de eerste helft van maart. De grootste groep met 45 ex trok op 4 maart over Klaverblad/Wilrijk (WVG). 1 ex pleisterde op een schouw in de wijk Koornbloem/Wilrijk op 4 maart (SVK, LVS) en min. 5 ex langs de E19 ter hoogte van het UZ te Edegem op 5 maart (JM).

Een **roerdomp** vloog over het Broekskot/Hobokense Polder op 7 en 14 maart (DJ, JP).

Een **purperreiger** trok over de Hobokense Polder tijdens de trektelling van 8 april (MM).

De jaarlijkse broedvogeltelling (14 april) van de **blauwe reigers** in de kolonie van het Schoonselhof-Antwerpen bracht ca. 47 bezette nesten op, met een mogelijke afwijking van 2. Dat is zowat hetzelfde aantal als in 2017. Het is afwachten of in de toekomst deze stagnatie wordt bevestigd (LVS)

Op 15 april vlogen 6 **dwergmeeuwen** over Linkeroever/Burcht tijdens de trektelling Hobokense Polder (LVS).

Tussen half maart en half april werden vanaf de trektelpost Hobokense Polder in totaal 8 overtrekkende **rode wouwen** waargenomen in de Scheldevallei en oostelijker over Wilrijk en Edegem (MM, LVS, SB, JF)

Op 3 april toerden 2 zwarte vrouwen op thermiek over Kasteel Den Brandt/Antwerpen (JB).

Van half maart tot eind april vlogen in totaal 13 **bruine kiekendieven** over het ARDEA werkingsgebied, waarvan 9 ex tijdens de trektellingen langs Hobokense Polder (MM, LVS), 2 ex over Edegem (WVA, LJ). 1 ex over Mortsel (AV) en 1 ex over CKK/Kiel (MM).

Tijdens de maand maart werden op 7 dagen in totaal 108 overtrekkende **kraanvogels** waargenomen over de zone Schelde/Edegem. De grootste groep met ca 80 ex vloog over Fort VII/Wilrijk op 16 maart (AW, KH, PS, OF, JP, JB, AV, MM, LVS).

Houtsnippen werden tot 8 april aangetroffen in de Hobokense Polder, Schoonselhof/Antwerpen, Hof ter Linden/Edegem, Biotuin UA/Antwerpen, Nachtegaalpark/Antwerpen, Aquafin/Kielsbroek-Antwerpen en Romeinse Put/Edegem. Het betrof meestal solitaire vogels, behalve: 3 ex op 6 maart in de Hobokense Polder (BM), 2 ex op 18 maart in Hof ter Linden/Edegem (LS), 3 ex op 7 april in de Hobokense Polder (TV), op 8 april tenslotte werd nabij Fort V/Edegem een verkeersslachtoffer aangetroffen (LJ).

Een **bokje** werd op 19 maart opgestoten langs de Grote Leigracht in Hobokense Polder (GB).

Zwartkopmeeuwen waren gedurende de hele periode alom tegenwoordig in gans de regio. Het betrof meestal waarnemingen van 1 tot 10 overvliegende of pleisterende vogels maar op sommige plaatsen ook talrijker:

14 ex op 28 maart Hobokense Polder (BM, ML)

37 ex op 1 april langs Golf Drie-Eycken/Edegem (WVA)

30-tal op 2 april over Romeinse Put/Edegem (ML)

16 ex op 5 april langs Lintse steenweg/Hove (BM)

31 ex op 6 april over Hobokense Polder (LVS)

37 ex over Hobokense Polder op 27 april (LV)

En een max. van 125 ex tijdens de trektelling van 15 april langs de Hobokense Polder (LVS)

Gezien de aanliegrouwe waren de vogels waarschijnlijk afkomstig van Rupelmonde Polder waar die ochtend

Bruine kiekendief - Foto: Walter De Weger

niet minder dan 420 ! pleisterende zwartkopmeeuwen werden geteld (RF).

Kerkuil was present op 3 plaatsen waarbij twee te verwachten broedgevallen. Fort VII-Wilrijk (ES, LVS), Hof ter Linden/Edegem (KV), Romeinse Put/Edegem (JC)

Bosuil komt als broed- en standvogel de laatste jaren in zowat alle bosgebieden en parken in de regio voor. Een juveniele vogel was te zien vanaf 13 april in het Uilenbos/Hove (LVS, RM, FR).

Middelste bonte specht was nog steeds aanwezig in de reeds gekende

private bosgebieden van Klaverblad/Wilrijk, Witte Hoeve/Hof van Hemiksem (waarschijnlijk 2 broedparen) en zoals in 2017 weer 2 broedparen in Uilenbos/Hove (LVS, JC, RM, KDL, GB, JD), Nieuw was de (tijdelijke ?) aanwezigheid van een baltsend mannetje in Cleydaelhof/Aartselaar op 13 februari (LA) die nadien, bij controle in maart, niet meer werd teruggevonden (LVS). Vermoedelijk betrof het hier een geslachtsrijpe vogel op zoek naar een geschikt territorium.

Kleine bonte spechten waren met zekerheid te zien en te horen in de Hobokense Polder en Polderstad (WM, LA, LV, LVS, JP, MM). Schoonselhof/

Bosuil - Foto: Julien Dua

Antwerpen (LVS, ES, KDL, GB, AP), Kasteel Den Brandt/Antwerpen (LVS, JV) Uilenbos/Hove (LVS, GL, GB, DVG, WS, KDS, MH, JCI) Klaverblad/Wilrijk (PH) en Campus 3-Eycken/Wilrijk (RV). In de genoemde gebieden is de soort eveneens broedvogel.

Dankzij langdurig en geduldig speurwerk van Maarten Mortier was het duidelijk dat een wijfje **slechtvalk** vanaf 9 april op de toren van Christus Koningkerk broedde op een door Maarten zelf aangebrachte nestbak. Op 10 maart konden een 45 tal geïnteresseerde bezoekers reeds kennis maken met het project 'Slechtvalken op het Kiel', tijdens een succesvolle infoavond ter plaatse.

Buiten ons werkingsgebied werden broedgevallen gemeld op Agfa-Gevaert met 4 juvenielen (MH) en kerk Cockxplein/Borgerhout met min.3 juveniele vogels, waar ATV in een korte reportage over berichtte (MM, JVR).

In de Hobokense Polder was **baardman** present op 22 februari met 2 ex (LV) en op 26 februari met 1 ex (DJ).

De **Cetti's zanger** schijnt zich verder uit te breiden in de Scheldevallei. Naast de gekende territoria in de Hobokense Polder werd vanaf 18 april een zangpost vastgesteld in een geschikt broedbiotoop in Park Van Eeden/Wilrijk (LS, SC).

Beflijsters pleisterden tijdelijk in de Hobokense Polder:

1 man op 6 april tijdens trektelling (LVS, MM) en 2 ex op 19 en 27 april (MM, LV).

Een **paapje** was te zien op 27 april langs de Schelgedijk/Hobokense Polder (LV) en op 2 mei nabij Klaverblad/Wilrijk (PH).

De influx van **appelvinken** tijdens de voorbije herfst- en winterperiode kende nog een vervolg gedurende het voorjaar/lente met in totaal 78 ex. Het betrof meestal 1 tot 4 overvliegende vogels, uitgezonderd: 10 ex die in een boom gingen zitten bij het Mastvest/Antwerpen op 10 februari (MM).

7 ex pleisterend in Edegem centrum op 24 februari (RB).

8 en 10 ex foeragerende vogels respectievelijk op 3 en 4 april nabij Boniverlei/Edegem (RL).

Slechtvalk - Foto: Maarten Mortier

Een roepend mannetje **goudvink** werd waargenomen op 27 februari in de Hobokense Polder (LV) en in domein Klaverblad/Wilrijk op 4 april (LVS).

Een groepje van 15 **grote barsmsijen** en 5 **kleine barsmsijen** foerageerde in de wijk Stuyvenberg/Wilrijk op 17 maart (MS).

Op 19 februari vlogen 5 luid roepende **kruisbekken** over Fort V/Edegem (JG).

Exoten:

Een **Indische gans** vloog op 27 april over Hobokense Polder (LV).

Muskuseend: 27 februari en 11 maart 2 ex Fort VIII/Hoboken (ND).

Fenologie

Enkele vroege waarnemingen van tjiftjaf, zwartkop en tuinfluiter werden niet opgenomen in de lijst omdat het waarschijnlijk overwinterende vogels betrof, of verwarring mogelijk was met een andere, gelijkaardige vogelsoort. Van volgende zomergasten werden de eerste, van uit hun overwinteringsgebied terugkerende vogels waargenomen op datum

Ooievaar	32 ex	1 februari	Hemiksem	MH
Tjiftjaf		24 februari	Campus 3-Eycken	RCo
Boomleeuwerik		5 maart	Geitenpad/Wilrijk	RV
Boerenzwaluw		31 maart	Hobokense Polder	LVS, MM
Gele kwikstaart		31 maart	Hobokense Polder	LVS, MM
Zwartkop		31 maart	Hobokense Polder	LVS
		"	Middelheim Campus	JB
Visdief		6 april	Schelde Hob. Polder	MM, LVS
Kluut		6 april	Schelde Hob. Polder	MM, LVS
Braamsluiper		7 april	Sint Laurentius/Antwerpen	JVW
Boompieper		7 april	Hobokense Polder	LVS
Blauwborst		14 april	Hobokense Polder	BM
Fitis		15 april	Hobokense Polder	DJ
Nachtegaal		17 april	Hobokense Polder	JP
Fluiter		18 april	Fort V/Edegem	JG
Huiszwaluw		19 april	Schelde Hob. Polder	MM
Gierzwaluw		19 april	Hobokense Polder	MM
Koekoek		21 april	Uilenbos/Hove	GDG
Kleine karekiet		22 april	Hobokense Polder	DJ
Zomertaling		22 april	Hobokense Polder	BM
Tuinfluiter		1 mei	Hobokense Polder	DJ

Carolina-eend: 1 wijfje op 24 maart Schoonselhof/Antwerpen (DJ) en op 5 april 1 ex Schoonselhof/Antwerpen (WVS) 14 april 2 ex Schoonselhof (DJ)

Mandarijneend: tot max 7 ex (4 man en 3 wijfjes) in Fort VI/Wilrijk (LJ, RH, LS, JVV, SVV, RC) tot max 7 ex (5 mannetjes en 2 wijfjes) in Hof ter Linden/Edegem (WS, JC, KDS, PHe, LS) en 1 paar aan Romeinse Put/Edegem (RDu)

Bahama pijlstaart: 1 ex eind februari Romeinse Put/Edegem (JC, HS)

Halsbandparkiet: Er werden door ARDEA op 24 maart 112 ex geteld op de gekende slaappleaats in het Kiepark (WS, WDW, MH) Deze exoot is aan een steile opmars bezig in het Antwerpse; het aantal vogels is meer dan verdubbeld in 1 jaar tijd. Deze lawaaierige exoot broedt tegenwoordig in zowat alle parken van zuid Antwerpen en natuurgebieden zoals Hobokense Polder, met een totaal van 50 à 60 koppels.

De soort ontbreekt voorlopig (?) nog in het Uilenbos/Hove, maar vermoedelijk zit daar niemand echt op te wachten....

Waarnemers

AP Anita Piessens
 AV Anton Veters
 AW Arthur Wuyts
 BM Bert Mertens
 BMo Bart Moens
 DJ Danny Jonckheere
 DVG Danny VG
 ES Eddie Schild

Mandarijneenden - Foto: Kathy De Lange

FR	Frederick en Rosette Simons	KH	Karen Helsen
GL	Guy Laureyssens	KV	Kris Vos
GB	Guy Borremans	LA	Luc Audenaerde
GDG	Gerda Deghezelle	LF	Lersche Franck
HS	Herman Struyf	LJ	Leo Janssen
JB	Jozef Bafort	LS	Louis Schramme
JC	Johan Claessens	LV	Lamien Verstraete
JCl	Joeri Claes	LVS	Luc Van Schoor
JD	Julien Dua	MH	Marc Hofman
JF	Joep Fourneau	ML	Marnix Lefranc
JG	Johan Giglot	MM	Maarten Mortier
JM	Jarno Michielssen	MS	Marc Schellekens
JP	Joachim Pintens	ND	Nina Dehnhard
JV	Jan Vanwynsberghe	NS	Niels Schild
JVR	Joris Van Reusel	OF	Olivier Fuchs
JVV	John Van de Voorde	PHe	Peter Heivers
KDL	Kathy De Lange	PS	Pieter Seeuws
KDS	Koen Desmet	RB	Raf Beyers
		RC	Raf Claes
		RDu	Rita Duces
		RF	Ronan Felix
		RH	Rens Hendrickx
		RL	Roeland Librecht
		RM	René Matthys
		RV	Robin Vermylen
		SB	Stijn Baeten
		SC	Sofie Calcoen
		SVK	Sonja Van Kerckhove
		SVV	Stijn Van de Vondel
		TV	Toon Verbruggen
		WDW	Walter De Weger
		WM	Wim Mertens
		WS	Wim Stappers
		WVA	Wouter Van Assche
		WVS	Walter Van Spaendonk

Halsbandparkiet - Foto: Gunther M.